

AUGALAI ŠEIMININKAI

Neatspariausi augalai, išskyrus jų vaisius ir sėklas:

Acer macrophyllum Pursh (stambialapis klevas),
Acer pseudoplatanus L. (platanalapis klevas),
Adiantum aleuticum (Rupr.) Paris,
Adiantum Jordani C. Muell.,
Aesculus californica (Spatch) nutt.,
Aesculus hippocastanum (paprastasis kaštonas),
Arbutus menziesii Pursh,
Arbutus unedo L.,
Arctostaphylos spp.,
Calluna vulgaris (L.) Hul (šilinis viržis),
Camellia spp. (kamelija),
Castanea sativa Mill.,
Fraxinus excelsior L. (paprastasis uosis),
Frangula californica (Eschsch.) Gray,
Frangula purshiana (DC) Cooper,
Griselinia littoralis (Raoul),
Hamamelis virginiana L. (sodinis hamamelis),
Heteromeles arbutifolia (Lindley) M. Roemer,
Kalmia latifolia L. (plačialapis grėšvis),
Laurus nobilis L.,
Leucothoe spp. (leukotoja),
Lithocarpus densiflorus (Hook. & Arn.) Rehd.,
Lonicera hispidula (Lindl.),
Magnolia spp. (magnolija),
Pseudotsuga menziesii (Mirbel),
Franco (didžioji pocūgė),
Nothofagus obliqua (Mirbel) Blume,
Parrotia persica (DC) C.A. Meyer,
Photinia x fraseri Dress.,
Pieris spp.,
Quercus spp. L. (ąžuolas),
Rhododendron spp. L. (rododendras),
Rosa gymnocarpa Nutt. (plikavaisė rožė),
Salix caprea L. (blindė),
Sequoia sempervirens,
Syringa vulgaris L. (paprastoji alyva),
Vaccinium ovatum Pursh. (kaliforninė šilauogė),
Viburnum spp. L. (putinas),
Taxus spp.

NEATSPARI MEDIENA:

Acer macrophyllum Pursh (stambialapis klevas),
Aesculus californica (Spatch) nutt.,
Lithocarpus densiflorus (Hook. & Arn.) Rehd.,
Quercus spp. L. (ąžuolai),
Taxus spp.

NEATSPARI NULUPTA ŽIEVĖ:

Acer macrophyllum Pursh (stambialapis klevas),
Aesculus californica (Spatch) nutt.,
Lithocarpus densiflorus (Hook. & Arn.) Rehd.,
Quercus spp. L. (ąžuolai),
Taxus spp.

PAPLITIMAS

Šakų fitoftora buvo aptikta Nyderlandų, Belgijos, Danijos, Prancūzijos, Vokietijos, Airijos, Norvegijos, Slovėnijos, Ispanijos, Švedijos, Jungtinės Karalystės, JAV, o neseniai ir Čekijos, Kanados, Lietuvos, Suomijos, Italijos, Lenkijos, Šveicarijos, medelynuose ir parkuose.

Infekcija plinta grybo sporomis, kurios patenka į kamieno žaizdas arba ant lapų ir kitų nesumedėjusių augalo dalių. Patekusios sporos ant sumedėjusių augalo dalių sudygsta sunkiau ir infekcija plinta lėčiau nei lapuose ar pirmų metų ūgliuose. Taip pat nustatyta, kad stuburiniai taip pat tarpininkauja platinant šakų fitoftorą.

LIGOS POŽYMIAI

Išoriniai grybo sukeltos ligos požymiai skiriasi priklausomai nuo augalų rūšies: sergantys rododendrai, pieriai, kamelijos ir kalijos vysta, išdžiūsta, o patys pirmieji požymiai pasirodo ant lapų galiukų ir plinta lapkočiu tolyn. Pradžioje lapus išmargina rudai juodos dėmės, vėliau jie pajuosta – miršta ir nukrenta. Ypač greit nuvysta jauni ūgliai, o jų lapai nukąra žemyn. Putinuose infekcija prasideda nuo kamieno pagrindo – kambinis audinys (brazdas) paruduoja, augalas nustoja augti, išsenka ir nuvysta.

APSAUGOS PRIEMONĖS

Efektyvių cheminių preparatų, gydančių šio grybo sukeltą ligą, kol kas nerasta. Europoje taikomos tik fizinės priemonės – sergantys krūmai iškertami ir sudeginami.

Viena iš efektyviausių apsaugos priemonių – sveikos augalų šeimininkų sodinamosios medžiagos įsigijimas. Siekiant išgyti sveiką bei kokybišką sodinamąją medžiagą, tikslinga įsitikinti ar pastarajai produkcijai išduotas augalo pasas.

EKONIMINĖ ŽALA

Kadangi kenkėjui įsikurti ir plisti Lietuvos klimato sąlygos kuo puikiau tinka, reikia būti ypač atsargiems atsivežant šakų fitoftoros augalus šeimininkus iš šalių, kuriose jau aptiktas šis grybas arba kuriose klimato sąlygos palankios kenkėjo biologijai. Taip pat medelynų bei sodų savininkai turėtų atidžiai stebėti minėtos ligos augalus šeimininkus, nes patekęs ant jų grybas sunaikins ne tik importuotus, bet ir kitus vertingus augalus šeimininkus – ąžuolus, klevus ar bukus, bei išplisdamas sukels didelę riziką ir ekonominę žalą medelynams, sodams ir parkams. Pastebėję įtartinus šios ligos sukeltus požymius, nedelsdami kreipkitės į Tarnybos regioninį skyrių.

FITOSANITARINĖ KONTROLĖ

Viburnum spp., *Camellia spp.* ir *Rhododendron spp.* (išskyrus *Rhododendron simsii Planch*) augalų, skirtų sodinti, augintojai ir importuotojai privalo būti registruoti fitosanitariniame registre. *Viburnum spp.*, *Camellia spp.* ir *Rhododendron spp.* (išskyrus *Rhododendron simsii Planch*) augalai skirti sodinti turi būti vežami tiek Lietuvos Respublikoje, tiek ir Europos Sąjungoje tik pažymėti augalų pasais.

Įvežti iš trečiųjų šalių, išskyrus JAV, *Viburnum spp.*, *Camellia spp.* ir *Rhododendron spp.* (išskyrus *Rhododendron simsii Planch*) augalai, išskyrus sėklas, skirti sodinti, privalo turėti augalo pasą.

Įvežami iš JAV į Europos Sąjungą neatsparūs grybui šakų fitoftoros augalai, mediena, privalo turėti fitosanitarinį sertifikatą.

Draudžiama įvežti ir platinti ES neatsparią grybui šakų fitoftorai žievę, kilusią iš JAV, bei europinius ir ne europinius izoliatus.

*pasidomėkite apie kitus specialiuosius reikalavimus *Quercus spp.* ir *Castanea mill* augalams ir medienai, importuojamiems iš JAV.

Jeigu pastebėjote neįprastų bei nepažįstamų kenkėjų ar ligų požymių, nedelsdami informuokite artimiausią Tarnybos regioninį skyrių.

AUGALININKYSTĖS TARNYBOS REGIONINIAI SKYRIAI:

Alytaus – Vilniaus g. 21, Alytus,
tel.(8~315) 561 12;

Kauno – Donelaičio g. 33, 504 kab., Kaunas,
tel. (8~37) 32 06 32;

Klaipėdos – Sankryžos g. 7, Klaipėda,
tel. (8~46) 36 54 53;

Marijampolės – Kauno g. 142-2, Marijampolė,
tel. (8~343) 974 50, 970 94;

Panevėžio – Anykščių g. 4, Panevėžys,
tel. (8~45) 46 23 75;

Šiaulių – A. Mickevičiaus g. 34, Šiauliai,
tel. (8~41) 430 743;

Tauragės – Bažnyčių g. 14, Tauragė,
tel. (8~446) 610 68, 612 20;

Telšių – Žalioji g. 10, Telšiai,
tel. (8~444) 31 082, 31 084;

Utenos – Maironio g. 1, Utena,
tel. (8~398)614 65, 522 33;

Vilniaus – Smėlio g. 8, Vilnius,
tel. (8~5) 238 39 70, 238 39 71.

VALSTYBINĖS AUGALININKYSTĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS FITOSANITARIJOS SKYRIUS

Kalvarijų g. 62, 09304 Vilnius
tel.: (8~5) 273 1311, faks. (8~5) 275 21 28.

el. paštas info@vatzum.lt
Interneto svetainė www.vatzum.lt

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖS TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Ozo g. 4A, 08200 Vilnius
tel. (8 5) 237 5631

Pasitikėjimo linija (8 5) 270 80 80
Interneto svetainė <http://www.vatzum.lt>
el. paštas info@vatzum.lt

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖS TARNYBA
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

ŠAKŲ FITOFTORA (PHYTOPHTHORA RAMORUM)

2017 m.
VILNIUS